

הנודר מן המבושל

פרק ששי נדרים ר"ן מ"א.

עין משפט נר מצוה

א [לעיל ג' וט"ז],
ב [פסחים ג' וט"ז],
ג [שם פ"ג],
ד [נמנוח ט"ז: א] ה כ"ה
טו ע"ג, טז: א, טז: ב, טז: ג
והרמב"ם

תורה אור השלם

1. ויבשלו הפסח
קאש במשפט והקדשים
בשלו בסירות ובקדרים
ובצלחות וקריצו לקבל בני
הקדם

דברי הימים ב לה יג

הגהות הב"ח

א רש"י ד"ה הנדר וד"ה
שלוך הדי':

גליון הש"ס

גם שגאמר ויבשלו (את) הפסח. קשה לו אמאי לא מייתי מקרא צמורה פ"י ראה בני פסח ובשלו ופלטת וי"ל: שם והוא הילך סבר בגדריה לעיל דף לו ע"ב וקמן דף לו עב: בהר"ן ר"ה וליעין ה"בא וכו' ראי פסחים ע"ן תמוס' קדושין טס וצדק כ ע"ב ד"ה אלף מאי למי:

מוסף רש"י

הנודר מן המבושל. מבושל מלשון ש' ולא מבושל כמאכל נזירי, וצ"ל צלי. שולק. שנתבשל הרבה כדאמרין (חולין ק"ז) בני ככד מבושלת אסרת ואינה נאקרת, לומר שיש בה טעם של עשן ואינה צולעת, שדוקה אסרת לפנות, לומר שנתבשלה והספיקה, לומר שנתבשלה יותר מלאי פלטה כל דמה וצמורה ופולת מהם, אלמא שולק הוא מבושל הרבה (ראיה' בשוח' ממועשה רהתתה. כל דבר שנתבשל לתוך הקדרה ולמעט צמורה ויבואו בו שיאל מעט שולק בשוח' שנתבשלה הרבה יותר בשוח' בהשיריות רבות. שנתבשלה ב' (ראיה' בשוח' אסיא. רופא פסחים י"ד ק"ה). הא ברביכי הא באשני. כימי קשות לחולה, אשני יפות קשות מהם מבושלת דך (ראיה' בשוח'.

פירוש הרא"ש

[ש"ך לעמוד שלפניו]
לח"ן נבשיל לאימת קנה. אימת יקנה בני כניה לבי הו' לורכא מרענן באותה עשה כבר הדד סודר נלרייה. לומר כקנין סודר לא היה מועיל אם היה

הנודר מן המבושל מותר צללי וצטנוק. מבושל מבושל כראוי (ב): שולק. מבושל יותר מדאי: קונם כששיל שאיני טועם. כל תבשיל כצמטע: מועשה קדרה רך. ציה שיש בו רטוב: אלל כל צעצה. כגון דייסא: טורמוטא הרמוזה מפרש בגמ' א: רסחסא. דבר הרומח כגון רטוב וכל דדמי ליה: היורד לקדרה. דמשמע זין לזנן זין רותח: אסור בכל המבושלין. זין רך זין עצה: גב' ר' יאשיה אוסר. צללי וצטנוק דמתקרי נמי מבושל: הלך אחר לשון בני אדם. דלין דרכס לקרות צללי מבושל: והא מפשטיל נדר. דמשמע זין רך זין עצה: האי סנא. דמתניתין דלא קרי לעצה תבשיל: כלל מידי דמסאכלא זיה ריפסא. דמלפתין זו את הפסח קרי ריפסא. וזכר לדבר שנא' ויבשלו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי דרבי יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ונתא דילן סבר (ב) בנדרים הלך אחר לשון בני אדם לא דכולי עלמא דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל כו': והא מתבשיל נדר אמר אב"י תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (ה) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשולק ובמבושל ואסור בהשיריות רבות שהחולין אוכלין בהן פירוש אינו והא מללין

ולענין הלכה כסודר קיימא לן כרז נחמן דסודר קני על מנת להקנות הוא ולא מני מקנה לעכוזי דלע"ג רזכ אשי אמר ליה מאן לימא לן דסודר אי תפיס ליה לא מתפיס דחויא צעלמא הוא דקאמר ליה ולא סבר לה דאיהו גופיה אמר צ"כ דקדושוין (ד) (ו): גזי האומר לאשה הרי את מקודשת לי צמנה זה על מנת שתחיריה לי דככולהו קני לצר מאשה גזרה שמא יאמרו אשה נקנית בחליפין ואי סלקא דעמך דלוי תפיס מתפיס מאי גזרה דלוי הכי נקנית היא בחליפין ואין לך [קנין] גדול מזה אלל ודאי רז אשי גופיה צמרי' ליה דסודר אי תפיס ליה מקנה לא מתפיס והכא דחויא צעלמא הוא דדמי ליה לרז נחמן. מיהו נהי דלענין סודר קיימא לן כרז נחמן לענין קני על מנת להקנות משמע דלא קיי"ל כותיה דכהא רז אשי פליג עליה לגמרי משום טעמא דסודר קני ע"מ להקנות מן השמא הוא אלל הכא סדר סודר לאמריה. אלל הרמב"ם ז"ל פסק צמתי' כרז נחמן משמע דס"ל ז"ל דיין דפרכא קמייתא דרז אשי דרך דחויא היא דכתיבנא כל מאי דקאמר ליה נמי לדחויי מכוין ולאו לאפילוגי עליה. (ו) והרמב"ם ז"ל צהלכותיו מסתם לה סתומי:

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשולק

אמר קונם תבשיל שאיני טועם אסור במועשה קדרה רך ומותר בעבה ומותר בביצה טורמוטא וברלעת הרמוצה הנודר ממועשה קדרה אין אסור אלא ממועשה רתחתה אמר קונם היורד לקדרה שאיני טועם אסור בכל המתבשלין בקדרה: גב' תניא ר' יאשיה אוסר ואע"פ שאין ראה לדבר זכר לדבר שנא' ויבשלו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי דרבי יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ונתא דילן סבר (ב) בנדרים הלך אחר לשון בני אדם לא דכולי עלמא דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל כו': והא מתבשיל נדר אמר אב"י תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (ה) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשולק ובמבושל ואסור בהשיריות רבות שהחולין אוכלין בהן פירוש אינו והא מללין

הדרן עלך השותפין שנדרו

הנודר מן המבושל מותר צללי וצטנוק. שאינם בכלל לשון מבושל. שולק צליל ולא צשיל דניח דשולק נמי משמע מבושל יותר מדאי כדאמרין צ"כ לא הצטר צשיל דף ק"ב): הככד אסרת ואינה נאסרת שולקה אסרת ונאסרת שולק דהכא צשיל ולא צשיל הוא דצנדרים הלך אחר לשון בני אדם ותבשיל שנתבשל יותר מדאי בכלל מבושל הוא: אמר קונם סבשיל שאיני טועם אסור צמטע

קדרה רך ומותר צעצה. מעשה קדרה כגון חלקא טריגיס וטיסיני. וקאמר דלס הוא רך אסור אלל עצה מותר דהאי תנא כל מידי דמתאכלא זיה ריפתא תבשיל קרי ליה כדאי' בגמ' ומעשה קדרה עצה צפאי נפשיה אכלי ליה צלל פת ואמרי' בגמ' דאסור צללי וצטנוק דהא מתאכלא זיה ריפתא. ובי קמני שאני טועם לאו דוקא דאמר הכי אלל לרבותא נקטא לומר דאפילו אמר שאני טועם מותר צעצה. ומפושט צירושלמי ממיני אללפא זימני ואלפא זימני צמייא קריירי עד דמתוטרטא כדצול לה ולא מתאכלא זיה ריפתא. ומשמע דדוקא זיה הוא דשרי אלל כל שלל נתבשלה כל כך אסורה דהא מתאכלא ריפתא כהדה והכי אימת צירושלמי [שס] צסס רז חקלא אסור צצילה מגולגלת שכן דרך החולה ללכול זיה פתו דאלמא כל שלל נצטמקה כל כך שהפת נלכלת עמה בכלל תבשיל הוא: גב' פניא ר' יאשיה אוסר. דנודר מן המבושל אסור צללי: ואע"פ שאין ראיה לדבר. שהללי יהא בכלל מבושל זכר לדבר דכתיב ויבשלו (את) הפסח ופסח אינו נאכל אלל ללי וכתיב ויבשלו ומיהו לאו ראייה מגורה היא כדאמר במסאקא דצנדרים הלך אחר לשון בני אדם: ירושלמי [שס] אמר רבי יוחנן הלכו צנדרים אחר לשון בני אדם אמר ר' יאשיה הלכו צנדרים אחר לשון בני אדם על דעתיה דאמר לשון תורה מה נפיק צנייהון אמר קונם יין שאיני טועם צחג על דעתיה דרבי יוחנן אסור ציוס טוב האחרון של חג על דעתיה דר' יאשיה מותר אף ר' יאשיה מודה שהוא אסור לא אמרה ר' יאשיה אלל לחומרי' ע"כ. ולפוס גמרא דילן דלפי' ר' יאשיה מודה דלין הולכין צנדרים אלל אחר לשון בני אדם שמעינן מניה דזין להקל זין להחמיר האומר צחג יו"ט האחרון של חג ככלל: והא מפשטיל נדר. ואמאי מותר צעצה דהא תבשיל הוא: האי סנא כל מידי דמסאכלא זיה ריפסא כששיל קרי ליה אלל מעשה קדרה עצה דלא מתאכלא ריפתא צצדיה לא מיקרי תבשיל. ואיח דמפרשי דאסור צמטע קדרה רך קא קשיא ליה דלאו תבשיל הוא וזני דכיון דמתאכלא זיה ריפתא תבשיל קרי ליה: והספיקא. צניחותא: ואסור צהיעריוס רכות. דלועזין קטניס: שהחולין אוכלין בהן פסח. מדקא יתיב טעמא לאיסורא מפני שהחולין אוכלין בהן פסח ש"מ דכל מידי דמתאכלי זיה ריפתא תבשיל מיקרי: איני. דלועזין יפין לחולה: צריכיני. מעלו: אשוני. קשין: קנרא גופיה. קשה: גוויס דקרא. מה צמטכו מעלי: זנוינא דקרא. מה צמטכו: כסילוקא. יבשלו עם תרדין: לזנינא דייסנא צנוחסא. מה צמטכו טוב ללכלו עם כותח: ודבר זה אסור לאמרו צפני עם הארץ. כדי שלא יעקרו הפשתן לכך: מאן חולין צנן. אין הכי נמי דקרי זין רכיבי זין אשוני קשין לחולי ובי קמני שחולין אוכלין בהן פסח לאו חולין ממש אלל מאן חולין צנן דאפילו צצריאותן הן תשושי כח מפני שהמורה ממשת כחם [סנהדרין כו:]

כמאן
אומר קנה חפץ זה בחליפין סודר לאחר לו יום אם לא א"ל מעשיו ולאחר לו יום הילך ה"ז לא קני: והא בתנת בית חורון דקני על מנת להקנות הוא. שמקנה לו הסדר והסעודה ולא שיהו שלו אלל שיוכל אצו ללכל כהיה ולא קני על מנת לעשות מה שאמר זה כאלו קני ויאלו הסדר והסעודה מרשות הן ויאלו הסדר והסעודה מרשות הן: משום דבעורתי ובוהתי עלי. אלל היה קנין כי אם להעמיס ולא כוון לשם ממה כלל: הא שני רבי אליעזר היא דאמר אפילו יתור בו. הלך ה"ז אע"ג דמיינא שרי דקנין על מנת להקנות קנה ממחר הוא כמאן: איתויי דך דשמיס כ"פ. ללא הו"א ממה ואית דגריסי דשדאי כנפילי לשון מבושל ככלל דכיוי ואמר קני על מנת להקנות: לישנא בתרא דרבא. ואפילו אמר וכן לפניך אסור:

הנודר מן המבושל. אמר קונם מבושל עלי: מותר בצלי ובשולק. שולק זה שנתבשל יותר מדאי מבושל בכל המבושלים. דבר הנמנה והנגמר בקדרה. כדאמר ר' יוחנן אסור מבושל (את) הפסח. דכדמי הימס כתיב: והא מתבשיל נדר. וכיון דרך הוא כמו מים צעלמא לא מיקרי תבשיל: דמתאביל ביה ריפסא. ששורין זו הפסח ואוכלין אותו: והתניא. צניחותא ומיימי ראייה מהיעריות קנות שהחולין אוכלין בהן פסח: אשני: באשוני. טועים: בגוויה דקרא. הלך צמטכו הוא טוב: לזיבא דקרא בבילקא. דבר כך קרי לזנינא שנתבשל וממנה טוב למת אותו כסילוקא: לזיבא דבריבא. נחמן אותו צמטע עד שנתבשל ועשה כך ואחר כך נחמן אותו צמטע: אסור לאמרו בפני ע"ה. שעליו על דכדמי צצנריס אלל אפילו הגשים ידועת אוחן:

(א) כמות סב: [ע"ש כמה שייכים] (ב) ככמות סב: ליחא וכן משמע כימות סב: [ע"ש] (ג) וצ"ל ליחא, אורח ישעאלים תרומה ירש"מ סוף דקרק"ן.

תורה אור השלם

1. יודע צדיק נפש בהמתו ודומי רשעים אקריה: משלי יב י

מוסף רש"י

דכלבא שבויע. שם חמד מנשירי ירושלים של הנכנס לנימו רעב ככלב היה יולא שבע (כתובות ב:). יודע צדיק נפש בהמתו. מה בהמתו וניו ימו לריכס (משלי יב ח). שלי ושלכם שלי הוא. מורה שלמתי אני ושלמתי אתם על ידי הוא (כתובות ב:).

תוספות

דלי ציפתא. פירוש הגביה המתלכלת ומתן שיפתא שם מעות ארבע נסם: נני בתרבא. מחמת עוין: מנקיט ליה תיבנא. ממה שאלחו לו בשעונו. ובינא ליה ירושלים דרהבא. כל וכן שם כדליתא בשנת (דף נט). דלא דמי ליה. אינו רחוי והגון לך: אייל דספינתא. כל הספינות עושין להם איל על זכב: וכן מביירייתא. פסם אחת הולכרז תלמיד רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם יס הגדול ושהגיע חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמדת ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאותו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות:

דלי ציפסא. הגביה המתלכלת שהיה יושב עליה: ואמר ליה לשלוחא. דאלו לביתי: חוי מאי איכא. ראה כמה עושר יש לי. שנעשה לו נס ומתנלל כל אותו מקום והוצים: ואיסנסינא ליה כסיווא. צימות החורף: הוה גגו צי סיבנא. היו ישנים בין המתן שלא היו להם כרים וכסתות: קא מנקיט ליה סיבנא מן מוייה. היה מלקט התבן משערו: אי הו לי רמינא לך ירושלים דהבנא. אם יהיה לי סיפוק שאמעשר אעשה לך ירושלים של זהב בתי נפש שמצויירת בכל ענייני ירושלים והיינו דלמרינן במסכת שבת (דף נט). עיר ירושלים של זהב כדעמד ליה רבי עקיבא לביתי: חוי: אסא אליהו קרא אבנא וכו'. עבד הכי משום קורת רוח לן דלדידיה לא היה לו אפילו תבן כמו להם: שפיר עבדי לך אבון. דלדריך מנכסיה: חדא דלא דמי לך. שהוא גרוע ממך ועוד שמניחך בללמנות חיות שהרי הניחך כמה שנים: יודע לדיק נפש בהמתו. אית דלמרי דליהי הוה ידעה דר' עקיבא הוה ואמרה ליה דלא מיתגניא צעיניה. ואית דלמרי דלא הוה ידעה אלל הכי קא אמרה לדריך לא מצוה להנישי: שלי ושלכם שלה הוא. על מיה הוה כל מה שלמדתי: מן שים זניא אישערי רבי עקיבא מן כלבא שבויע ליה תיבנא. ממה שאלחו לו בשעונו. ובינא ליה ירושלים דרהבא. כל וכן שם כדליתא בשנת (דף נט). דלא דמי ליה. אינו רחוי והגון לך: אייל דספינתא. כל הספינות עושין להם איל על זכב: וכן מביירייתא. פסם אחת הולכרז תלמיד רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם יס הגדול ושהגיע חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמדת ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאותו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות:

דלי ציפסא. מתלכלת: חוי מאי איכא. מעשה נסים הוא נקיט: מן מוייה. היה מלקט התבן משערו: חוי רמינא לך ירושלים דהבנא. כמה עושר יש לי. שנעשה לו נס וצפרק כמה אשה (שבת דף נט). כדי לנחם אותם ולהראות להם שיש עניינים יתר מהם: דלא דמי לך. שאינו דומה לך ממשפחה חשובה כמותך: ואם להיכא. שלא היו לה נגדים לראייה: יודע לדיק נפש בהמתו. יודע הוה זה שנטערתני בשבילי: שלי ושלכם שלה הוא. תורמי ומורכס בשבילה היא שנתנה לי עקה למיזל לצי רב: איולא דספינתא. בכל ספינה היו עושין דמות איל מעך לנחש ולסימן שמהא הספינה קלה בהליכתה כאילו והיו ממלאין אותו דינרי זהב: ומן גוואל. מיצה העשויה להנייע במוכה ממון הספינה כדלמרינן (ב"ה א). צי גוזל דרחמנא לשון אורז: ומן מטרוניתא. פסם אחת הולכרז ר"ע ותלמידיו מעות והלכו אלל מטרוניתא אמרה לו לר"ע הריני מלווה אותך ותהיה אתה לוה והקצ"ה ויס ערבים דדבר קצע לה זמן לפרעון וכשהגיע זמנה הלכה אותה מטרוניתא על שפת הים אמרה רבש"ע גלוי ודוע לפניך שר"ע חולה ולא היה צדו לפרוע חובו ראה שאתה ערב דדבר מיד נשתנית כמו של קיסר ונטלה ארגו מלא אצנים טובות ודינרי זהב חרקה לתוך הים והיס הביאתו במקום שהיתה אותה מטרוניתא יושבת על שפת הים מיד נטלה אותו ארגו והלכה לה לימים נתרפא ר"ע וצא לו אלל היא מטרוניתא ומעותיו צידו לפרעון חובו אמרה לו חזרתי אלל הערב והוא פרע כל החוב והא לך מה שנתן לי יומר ומאותו ממון שהחזירה לו נמעשר ר"ע: ומן

דלי ציפתא ואמר ליה לשלוחא חוי מאי איכא מיהו לא ינחא לי דאיתחני בהדין עלמא (ב) עקיבא איתקדשת ליה ברתיה (בר) דכלבא שבויע הנאה מכל נכסיה אולא ואיתנסיבה ליה בסיתוא הוה גגו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מוייה אמר לה אי הוואי לי רמינא לך ירושלים דהבנא אתא אליהו אידמי להון כאנשא וקא קרי אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה חוי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הווי בי רב אזל (ג) תרתי סרי שנין קמי דר' אליעזר ור' יהושע למישלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתיה שפיר עבדי לך אבון חדא דלא דמי לך ועוד (ד) [שבקך] ארמולות חיות כולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדיילי ליהווי תרתי סרי שנין אחרנייתא אמר הואיל ויהבת לי רשותא איהדרר לאחורי הדר אזל הוה תרתי סרי שני אחרנייתא אתא בעשרין וארבעה אלפין וזוגי תלמידי נבוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיכא אמרה ליה יודע צדיק נפש בהמתו אתת לאיתחוויי ליה קא מרדח לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הוא שמע (בר) כלבא שבויע אתא ואיתשיל על נידריה ואשתרתי ואשתרתי (ו) מן שית מילי איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבויע מן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה (ז) מין עינא זימנא חדא אנשיוה על כף ימא אתא הוא אשכחיה ולא גוואל דזימנא חדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גוואל על כף ימא אתויה ליה אמרו ליה (ח) עביד מרנא עליה אישתכח דהוה מלי דינרי דזימנא חדא טבעת ספינתא (ט) וכולי עיסקא הוה מחית בההוא גוואל ואישתכח בההוא זימנא דמן (דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

דלי ציפתא. פירוש הגביה המתלכלת ומתן שיפתא שם מעות ארבע נסם: נני בתרבא. מחמת עוין: מנקיט ליה תיבנא. ממה שאלחו לו בשעונו. ובינא ליה ירושלים דרהבא. כל וכן שם כדליתא בשנת (דף נט). דלא דמי ליה. אינו רחוי והגון לך: אייל דספינתא. כל הספינות עושין להם איל על זכב: וכן מביירייתא. פסם אחת הולכרז תלמיד רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם יס הגדול ושהגיע חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמדת ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאותו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות:

(א) גב' אל הוה חמי סרי: (ב) שם ועוד שביק לך לרמולות חיות: (ג) שם ואשתרתי מן נכסיה מן שית מילי: (ד) שם עבדין ליה חד מן עינא: (ה) שם חמרו ליה יעביד מרנא: (ו) שם טבעת ספינתא דמן דסרוקיתא וכוליה עיסקא וכו' בההוא זימנא ומן מטרוניתא כ"ל: (ז) רש"י ד"ה חדא דלא (ח) שם עינא של איל ארת מן עינא של איל ואת דגריס מין ענא היו עושין: (ט) ד"ה אימיו וכו' דגר הס"ד ואח"כ מ"ה יעביד מרנא:

פירוש הרא"ש

דלי ציפתא. הגביה המתלכלת ומתן שיפתא שם מעות: דכלבא שבויע. עשיר גדול היה כדליתא בפקי הניקון (גיטין דף נא). רמינא לך ירושלים דרהבא. אם יהיה לי סיפוק אעשה לך ירושלים של זהב עטרה הנקראת עיר של זהב וכן עשה לה כדליתא בפרק כמה אשה (ד' נט). איתא איתו בו'. כדי לנחמם מעבר חסרוס: מן ענא. עושין של זהב או עו חד ממין האלן: גוואל. מחמת עין גדול: מן מטרוניתא. פסם אחת הולכרז תלמיד רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם יס הגדול ושהגיע חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמדת ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאותו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות: